

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniæ Agrippinæ, 1707

Q. 96. Quid notandum circa remissionem creditoris, assignationem debiti
& transactionem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42561

suprà, L. Si quis vel pecunias 11: Cod. Depositi.
 Cap: Bona fides. De deposito. 3. Debita titulo com-
 modati, L. fin. Cod. De commodato: circa ista ta-
 men vide dicta p. 1. n. 964. 4. Res aliena, debi-
 ta ex furto, L. fin: Cod. De compens. 5. Debita di-
 versæ rationis, si enim uni sit res in certa specie
 debita, non satisfit solutione pretii vel alterius
 rei, quia injustè cogeretur permutare rem suam;
 licebit tamen per retorsionem non solvere, do-
 nec ipse vicissim solvat, L. Si non sortem. §. Sice-
 tum, ff. De condict. indebiti. Videri possunt Mol.
 d. 560. Castrop. d. 1. p. 16. §. 2. & 3. Dicast. d. 10.
 à n. 117. ff. t. 4. d. 3. an. 290.

Q. 96. Quid notandum sit circa remissionem cre- 456
 ditoris, assignationem debiti & transactionem. R. §. 1. Si
 creditor remittat, debitor liberatur, quamvis
 debitor esset in ea dispositione animi, quòd nol-
 let solvere, si non remitteret, Med. Mol. Less.
 Lugo d. 21. n. 48. Dicast. n. 108. Quod valet,
 etiamsi fingeret animum restituendi, quem ta-
 men non haberet, quia hæc fraus non est causa
 remissionis, nec facit actum creditoris involun-
 tarium, Lugo Sanch. de Matr. l. 4. d. 9. n. 17.

§. 2. Si creditor compositionem iniit cum 457
 debitore, qui cedit foro, ut parte remisâ aliquid
 accipiat, talis remissio censetur coacta & condi-
 tionalis, unde debitor meliori fortunæ redditus
 tenebitur reliquum dare, poteritque creditor id
 exigere, Less. in auët. v. Restit. cas. 4. Idem est di-
 cendum, si partem remisit, quia cogebatur sub-
 ire multas molestias in petendo, sollicitando,
 sæpe frustra veniendo, diu expectando, item si
 per fraudem inductus est ad remittendum, uti
 si debitor finxit se pauperiorem, aut alia falsa

motiva attulit, aut aliter coëgit, *Dicast. d. 10 n. 102.*; quod tenet, quamvis per tertium aliquem esset ejusmodi metus vel fraus facta, qui creditor non consentit liberè, *Dicast. n. 107. contra Silv. & Sayrum.*

458

§. 3. Si debitor nunc offerat partem, ut si adducat creditorem ad reliquum remittendum, *Bonac.* dicit in conscientia liberari, sed distinguendum est cum *Sanch. supra & Lugo n. 49.*, enim tota illa pars fit tum debita, & creditor id eo consentiat remissioni, ut saltem illam partem accipiat, alioquin non consensurus, non liberatur debitor, imprimis quia remissio non est creditori voluntaria & juridicè libera, deinde qui partem sine onere debitam cogitur acceptare cum onere: si autem offeratur pars major, quam nunc fit debita aut creditor ex affectu erga debitorem, reliquum remittat, aut ideo remittat quia debitor nunc pauper est, liberatur, nec tenetur supplere, etiam si postea redeat ad meliorem fortunam, *Nav. Silv. Sayr. Dicast. n. 110. contra alios.*

459

§. 4. Quando sunt multi creditores debitoris defuncti, & pars eorum major spectat à quantitate debiti, vel si debita sint æqualia, spectat à numero creditorum remittat hæredi partem debiti, ut reliquum solvat, reliqui creditores, qui non habent pignus vel hypothecam in bonis defuncti, etiam consentiunt in eam remissionem, *Lugo n. 50.*

460

§. 5. Creditor pro foro externo præsumitur remisisse debitum, si illud in suis libris cancellarit, aut instrumentum debiti lacerarit: semper tamen quoad hætenus dicta supponendum est, quòd

quod remittere possit, & alteri vicissim possit remitti, nam qui donare non potest v.g. 500 aureos, etiam illos remittere non potest, L. penult. Cod. *De donationibus*: item quamvis pupillus tibi remittat debitum, non ideo deobligaris, quia remittere non potest, *Lugo* à n. 49. Similiter cui nihil donari potest, etiam nihil potest remitti.

§. 6. Si Episcopus visitans Ecclesias, ab eis ⁴⁶¹ aliquid accipiat præter sumptus tum necessarios ad victum, tenetur ad duplum intra mensem: item si Judex delegatus accipiat aliquid à partibus præter victualia, quæ paucis diebus possunt consumi; aut quando aliò proficiscitur, si accipiat aliquid præter moderatas expensas pro via; aut si accipiat à partibus notabiliter pauperibus: item si Canonicus absens ab Horis accipiat distributiones, omnes illi tenentur restituere, non obstante qualibet remissione eorum, à quibus acceperunt, vel quibus talis pecunia accresceret, uti habent Jura apud *Lugo* n. 51.

§. 7. Quando quis putat, si per se vel per ali- ⁴⁶² um manifestaret suum debitum, vel rogaret, quod dominus liberaliter condonaret vel nollet obligare ad restitutionem, non tenetur restituere, *Regm. Sa, Less. Lugo* à n. 53. *Burgh. cent. 3. cas. 85. Dicast. n. 113.*, qui addit non teneri restituere, qui aliquid accepit, quod si petiisset, ei datum fuisset; Ratio est, quia tum adest voluntas præsumpta domini, sufficiens ut retentio non fiat illo quoad substantiam invito: quod si revera esset invitus, & id postea resciretur, esset restituendum, sed non esset obligatio resarciendi damna ex dilatione restitutionis orta, *Mol. t. 3. d. 68. n. 3.* Si tamen dubitetur, an dominus, si

sciret, esset remissurus, est obligatio petendi, ut remittatur, vel restituendi, quia dominus est in possessione.

- 463 §. 8. Assignatio debiti in Jure vocatur delegatio; delegare autem est, vice suâ alium dare reum creditori, vel cui jusserit, L. *Delegare*. ff. *Denovationibus*, & ad delegationem sufficit, si quis ex quacunque causa etiam erronea in se recipiat veram alterius obligationem, uti pluribus probant *Mol. Castrop. Haun. Jlls.* t. 4. d. 3. n. 286., potestque videri etiam *Onnate de contract.* d. 21. sect. 10.
- 464 §. 9. Transactio definitur, pactio non gratuita, de re dubia, lite aut controversiâ jam motâ: liberat ab ulteriore restitutione, sed transigens non debet esse certus rem alteri esse debitam aut adjudicatam per sententiam, à qua non detur justa appellatio, L. *In summa*, 65., ff. *De conditione indebiti*, L. *Sub pretextu*, 29. Cod. *De transactionibus*: Quod si unus sine onere cedat præensione suâ, non erit transactio sed amicabile compositio. Videri possunt Auctores citati *Jlls.* n. 284. Item dicenda n. 629. & 759.
- 465 Q. 97. Si debitor morte plectatur, an hæredes excusentur à restitutione damni causati per delictum, ob quod plectitur. R. Affirmant *Scot. Salon.* & alii, si morte plectatur ad instantiam partis læsæ, quia tum videntur voluisse illam esse pro omni compensatione injuriæ: sed oppositum est tenendum, per se loquendo, uti habet communis cum *Sporer* t. 5. c. 3. n. 236. & *Jlls.* t. 4. d. 3. n. 82. Ratio est, quia Resp., per justitiam vindictivam tantum, punit illud delictum, neque ideo præjudicat juri stricto, quod ex justitia commutativa